

Examensarbete

Medie- och kommunikationsvetenskapliga
programmet inriktning hälsa 15 hp

Porträttering av psykisk ohälsa i The OC och Euphoria

En kvalitativ studie med kritisk multimodal diskursanalys

Halmstad 2022-06-02

Författare: Lova Möller Nilsson och Olivia Engström

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Abstrakt

Syftet med denna studie har varit att undersöka porträtteringen av psykisk ohälsa i två ungdomsserier, *The OC* (2003) och *Euphoria* (2019). Den använda metoden är kritisk multimodal diskursanalys kombinerad med semiotik utifrån det teoretiska ramverket diskursteori, stereotyper och stigma. *The OC* och *Euphoria* publicerades med 16 års mellanrum, där denna studie ville analysera ifall tidsskillnaden har betydelse för hur psykisk ohälsa skildras. De två första säsongerna valdes ut och analyserades för att svara på forskningsfrågorna: “Vilka diskurser om psykisk ohälsa konstrueras i tv-serierna *Euphoria* och *The OC*?”, “Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening kring hur psykisk ohälsa gestaltas i serierna?” och “Vilka likheter och skillnader går att utläsa utifrån seriernas porträttering av psykisk ohälsa?”. Resultaten visar att det finns stereotyper och stigma kring psykisk ohälsa i båda serierna, men *Euphorias* diskurser visar en mer nyanserad bild där skildringarna är mer transparenta än i *The OC*. De semiotiska resurserna spelar en viktig roll när det kommer till hur psykisk ohälsa porträtteras. Att använda närbilder, disharmonisk musik och olika tonlägen är vanligt. Ett annat resultat visar att likheterna mellan serierna är att psykisk ohälsa kan uppstå oavsett socioekonomisk grupp, könsidentitet och kön.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund	3
2.1 Psykisk ohälsa.....	3
2.1.1 Den psykiska ohälsans historia	4
2.1.2 Psykisk ohälsa i populärkultur	4
2.2 The OC.....	5
2.3 Euphoria.....	5
3. Mål och syfte	7
3.1 Frågeställningar	7
4. Tidigare forskning	8
4.1 Psykisk ohälsa i medier.....	8
4.2 Psykisk ohälsa i populärkultur	9
4.3 Semiotiska resurser i mediers porträttering av psykisk ohälsa	11
5. Teoretiska utgångspunkter.....	12
5.1 Diskursteori.....	12
5.2 Stigmatisering	13
5.3 Stereotyper	13
6. Metod och material.....	15
6.1 Kritisk multimodal diskursanalys	15
6.2 Semiotik som metod	16
6.3 Avgränsningar.....	17
6.4 Tillvägagångssätt i analys.....	17
6.5 Giltighet och tillförlitlighet.....	19
6.5.1 Forskningsetik	19
6.6 Metodkritik	20
6.7 Karaktärsbeskrivning	20
7. Analys och resultat	23
7.1 The OC.....	23
7.2 Euphoria.....	31

7.3 Sammanfattande analys	39
8. Slutdiskussion.....	40
8.1 Sammanfattande slutdiskussion.....	45
8.2 Förslag på vidare forskning	46
Referenser.....	48

1. Inledning

Folkhälsomyndigheten (2022) skriver att psykisk ohälsa är *ett samlingsbegrepp för tillstånd av olika svårighetsgrad och varaktighet. Hit hör psykiatriska tillstånd, men även vissa psykiska besvär*. Personer med psykisk ohälsa kan ha drabbats av allt från nedstämdhet och oro till allvarliga psykiatriska tillstånd.

Enligt World Health Organization (2022) har psykisk ohälsa uppmärksamats i en högre grad de senaste åren, men även om psykisk ohälsa diskuteras mer öppet än tidigare är det fortfarande utbrett över hela världen och människor med psykisk ohälsa upplever ofta diskriminering och stigmatisering. Bland barn och ungdomar i världen upplever 20% att de någon gång mått dåligt i form av psykisk ohälsa. Enligt Hjärnkoll (u.å.), vilket är en intresseförening som jobbar för att motverka detta samhällsproblem, säger idag tre av fyra personer i Sverige att de antingen själv upplevt eller har någon i närheten som har erfarenhet av psykisk ohälsa. Dessa siffror talar för att psykisk ohälsa är ett extremt utbrett problem och människor känner både en rädsla att våga prata om sin psykiska ohälsa, men också att våga hjälpa andra (Hjärnkoll, u.å.).

Medier har under de senaste decennierna utvecklats i en riktning som ökat möjligheterna till delaktighet, samtidigt som det är källor för information och underhållning. Däremot kommer detta med ett stort ansvar, att vad som publiceras på ett eller annat sätt kommer att påverka människor som tar del av innehållet. Ansvar kan anses som mer eller mindre viktigt när det kommer till vilket uppdrag man har och hur stor publiken är, exempelvis har en stor tv-kanal ett större ansvar än en privatperson som uttalar sig på sociala medier.

När det kommer till porträtteringen av psykisk ohälsa inom fiktionen finns det många faktorer att tänka på för att budskapet exempelvis inte ska bidra till ökad stigmatisering. Den kända serien *13 reasons why* blev väl omtalad för sin starka skildring av självmord och psykisk ohälsa. Den hamnade i debatt på grund av en grafisk scen där huvudkaraktären tar sitt eget liv, vilket skapade upprörda känslor. Två år senare togs scenen bort av streamingtjänsten Netflix för att inte trigga ett skadligt beteende bland den unga publiken (Marshall, New York Times, 2019). Denna händelse är en tydlig indikation på att mediernas skildringar har en viktig roll.

I och med mediernas stora ansvar finns det anledning att analysera hur psykisk ohälsa skildras samt hur stigma och stereotyper porträtteras. Därav kommer denna studie att, genom att titta på serierna The OC (från 2003) och Euphoria (från 2019), bidra med relevant forskning till hur porträtteringen av psykisk ohälsa ser ut.

2. Bakgrund

I följande kapitel kommer begrepp inom psykisk ohälsa presenteras samt hur det ter sig i populärkultur och i den psykiska ohälsans historia. Fortsättningsvis beskrivs de valda serierna handling för att få en överblick över innehållet.

2.1 Psykisk ohälsa

Följande begrepp är viktiga att definiera i relation till studien för att tydliggöra betydelsen och undvika otydligheter när de senare behandlas:

Psykisk ohälsa är ett samlingsbegrepp för att beskriva olika typer av tillstånd såsom psykiska besvär, till exempel stress, oro, sömnsvårigheter eller psykiatriska tillstånd, till exempel depression, drog- eller alkoholmissbruk, ångestsyndrom eller bipolär sjukdom (Folkhälsomyndigheten, 2022).

Självskaðebeteende, beroende, självmordstankar eller vanföreställningar är exempel på *psykiska sjukdomar* (1177, 2022). Det kan komma när som helst under livet och kan förändra ens sätt att vara (Folkhälsomyndigheten, 2022). Ett exempel på varför någon utför ett självskaðebeteende eller har ett beroende är för att försöka hantera svåra känslor eller slippa jobbiga minnen som med hjälp av att skada sig själv/missbruka anses hjälpa för stunden. Dock är det något som får en må sämre på sikt (1177, 2022).

Psykiatriområdet innefattar sjukvården för psykiska sjukdomar. Läkare på psykiatri är specialiserade på området. Deras roll är att identifiera sjuka individer och arbetar med olika behandlingsformer som läkemedel och terapi (Rogers & Pilgrim, 2014). Psykisk ohälsa kan behandlas först hos vårdcentral men skulle besvären inte försvinna är det till psykiatri man söker vård (Region Stockholm, u.å.).

2.1.1 Den psykiska ohälsans historia

Psykisk ohälsa har länge varit ett tabubelagt ämne men har blivit allt vanligare att belysa i offentliga samtal, såsom på sociala medier, för att bryta de stereotyper och stigma som existerat kring det. Stigmatiseringen beror till stor del på den historiska aspekten, hur personer med psykisk ohälsa behandlades och hanterades för hundratals år sedan. Genom århundradena har det funnits många olika och skilda uppfattningar vad gäller definitionen av psykisk ohälsa. Under antiken fanns det bland annat en hypotes att psykisk ohälsa berodde på att kroppens olika vätskor inte var i balans med varandra. För att bota detta skulle man behöva driva ut onda andar ur kroppen med hjälp av radikala metoder. Efter det har det använts allt från magiska, religiösa och medicinska behandlingar för människor med psykisk ohälsa (Sanner, 2009).

1800-talets sätt att se på psykisk ohälsa brukar ses som en historisk brytpunkt då man insåg vikten av att de intagna skulle behandlas utifrån medicinska metoder. Däremot hävdade exempelvis Michel Foucault att det även efter 1800-talet och under industrialiseringen fanns ett inhumant sätt att se på personer med psykisk ohälsa. Man delade in människor i tillstånden 'sjuk' eller 'normal', på så sätt skapades en typ av maktutövning för att kunna disciplinera människor (Sanner, 2009).

2.1.2 Psykisk ohälsa i populärkultur

Det har förekommit flera debatter i media om hur psykisk ohälsa skildras i populärkultur där filmer och tv-serier antingen kritiserats för den stigmatiserade, negativa porträtteringen eller hyllats av den nyanserade bilden av psykisk ohälsa. Exempel på omtalade titlar är *To the bone*, som släpptes 2017 och handlar om en anorektisk tjej som hamnar på ett behandlingshem. Filmen fick starka reaktioner, främst för att skådespelerskan, Lily Collins, fick genomgå en förändring i att minska i vikt för att se anorektisk ut. Dessutom anses filmen ha bibehållit de stereotyper som existerar kring anorexi, till exempel att det främst drabbar vita medelklasskvinnor (Freeman, The Guardian, 2017).

I filmen *The Joker*, från 2019 skildras Arthur, som har flera olika psykiska sjukdomar såsom schizofreni, bipolär sjukdom, depression och narcissism och dödar folk empatilöst. En

skildring i *The Joker* är också att psykisk ohälsa leder till våld mot andra, där en scen visar att huvudkaraktären stoppar sin medicinering som leder till fler våldshandlingar (Driscoll & Husain, *The Guardian*, 2019). Sista exemplet, *Gilbert Grape*, från 1993, har fått uppmärksamhet för sin porträttering av autism. Via olika forum på internet har det diskuterats hur det autistiska spektrumet skildras. Ena sidan menar att det är positivt att det belyses för att diagnosen inte visats i film tidigare, men å andra sidan är det endast en liten del av det autistiska spektrumet som får ta plats, vilket inte utgör en rättvis bild (Quora, 2019).

Dessa exempel visar varför psykisk ohälsa i populärkultur är ett fenomen som bör belysas. Det är starkt förekommande att skildra psykisk ohälsa, vilket även är i stort fokus i serierna *The OC* och *Euphoria* som denna studie kommer baseras på. På grund av att de här filmerna har lett till en samhällelig debatt finns det anledning att göra denna studie för att visa vad som framträder om man gör en systematiskt vetenskaplig analys.

2.2 The OC

The OC är en dramaserie som släpptes 2003 och skapades av Josh Schwartz. Seriens främsta budskap är att pengar inte är en garanti för ett lyckligt och problemfritt liv. Vidare handlar serien om huvudkaraktären Ryan, som spelas av Benjamin McKenzie, som kommer från fattiga och stökiga familjeförhållanden. Han hamnar sedan hos en rik familj i Orange County, närmare bestämt Newport Beach, som han adopteras in i. Därefter följer man hans liv med nya vänner som stöter på olika typer av problem och psykisk ohälsa, i form av alkoholmissbruk, självmordsförsök och ångest (Jolly, *The Guardian*, 2022). *The OC* visades först på Tv-kanalen Fox i USA (Ibid.) och Kanal 5 när den kom till Sverige.

2.3 Euphoria

Euphoria är en dramaserie som släpptes 2019 och skapades av Sam Levinson. I en intervju på youtubekanalerna 'Euphoria' (2019) förklarar Sam Levinson att konceptet bakom *Euphoria* baseras på hans egna erfarenheter med ångest, droger och depression som tonåring. Serien handlar i stora drag om tonåringar, med en huvudkaraktär vid namn Rue, som spelas av

Zendaya Coleman, och deras liv i High School. Allt från psykisk ohälsa, sexualitet, identitetskriser, trauma, droger, sex och våld porträtteras och serien har både hyllats och kritiserat för sina starka, grafiska och mörka scener. I tidningen The Guardian skriver Horton (2022) att Euphoria är den näst mest sedda tv-serien sedan 2004, efter hjälp av publikationen på streamingtjänsten HBO Max.

3. Mål och syfte

Mål

Målet med studien är att granska hur psykisk ohälsa porträtteras i The OC och Euphoria genom att analysera hur semiotiska resurser används för att skapa mening, samt om gestaltningen av psykisk ohälsa i media har ändrats över tid.

Syfte

Syftet med studien är att bidra med ökad kunskap kring porträttering av psykisk ohälsa i populärkultur. Studien vill synliggöra de diskurser som skapas kring psykisk ohälsa i The OC och Euphoria och avser att granska skildringen i serierna, samt bidra till ökad förståelse hur porträttering förändrats över tid.

3.1 Frågeställningar

1. Vilka diskurser om psykisk ohälsa konstrueras i tv-serierna Euphoria och The OC?
2. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening kring hur psykisk ohälsa gestaltas i serierna?
3. Vilka likheter och skillnader går att utläsa utifrån seriernas porträttering av psykisk ohälsa?

4. Tidigare forskning

Detta kapitel lägger fram vad tidigare forskning har kommit fram till när det kommer till porträttering av psykisk ohälsa i både massmedier men även populärkultur samt hur semiotiska resurser skapar mening för porträttering och dessutom hur det är relevant för denna studie.

4.1 Psykisk ohälsa i medier

Klin & Lemish (2008) skriver att massmedia är en viktig källa för information kring psykiska sjukdomar, psykisk ohälsa och välmående. Det har därav även en viktig roll i hur det formar uppfattningar och stigmatisering. Klin & Lemish (2008) menar att det finns negativa sociala attityder mot de som lider av psykiska sjukdomar som orsakar missförstånd och stigmatisering, vilket också diskuteras i Magnussons (2006) avhandling. Magnusson (2006) studerade psykisk ohälsas förekomst i media och hur individers upplevelse av psykisk ohälsa har förändrats över tid, mellan 1980–2006, där hon skriver att medier har en stor inverkan på hur allmänheten uppfattar psykiska sjukdomar som en viktig samhällsfråga.

Massmedier har fått kritik då det ofta riktas mot våldsbrott eller eländesbeskrivningar av personer som inte får vård och stöd. Det skapar en bild av att psykiskt sjuka personer är farliga och att det inte är någon idé att söka hjälp eftersom vård inte finns tillgänglig. Det är en fråga som är viktig att bevaka i nyhetsrapportering, men Magnusson (2006) menar att det behöver lyftas fram positiva exempel för att individ och samhälle ska få en kännedom kring psykiatriområdet.

Magnusson (2006) ställer frågan; "Varför blir bilderna av psykisk sjukdom, psykiatri och annan vård av människor med psykiska sjukdomar som de blir i medierna? Finns orsakerna i medierna, hos journalisterna, i psykiatriområdet eller i samhället?". Hon visar då på att reportrar inte är mindre accepterande gentemot människor med psykisk sjukdom, men faktorer som tid och ekonomi i arbetsprocessen kan leda till mindre gynnsamma presentationer. Det kan handla om att journalister intervjuar experter istället för människor med psykisk sjukdom för det är en snabbare process konkurrensmässigt. På så vis skapas inte

en full, rättvis bild. Studien visade även på en ökning av omnämnande av psykisk sjukdom i nyhetsrapportering och fler individer upplever eller erkänner psykisk ohälsa i form av oro, ångest eller ängslan. Ett samband i form av att media belyser ämnet oftare, rapporterar fler personer att de någon gång upplevt psykisk ohälsa.

I och med att massmedia har en så pass stor roll i hur samhället ser på psykisk ohälsa, är det av vikt för denna studie att förstå hur det vetenskapliga problemet behandlats över tid. Psykisk ohälsa är ett fenomen som berörs i all typ av media och är ett samhällsproblem, vilket därav behöver argumenteras utifrån ett större perspektiv än enbart den fiktiva presentationen i film och tv-serier, som kommer behandlas nedan.

4.2 Psykisk ohälsa i populärkultur

Fiktiv media behöver inte ha ett realistiskt tänk, vilket på ett sätt kan vara problematiskt för att det kan 'ignorera verkligheten'. Stigmatiserade grupper kan därav presenteras utifrån normer/överträdelser, legitim/flyktig, möjliggörande/tvång, röst/tyst. Dessa människor har blivit medierade som om de är en 'hotbefolkning' (Birch, 2012). Författare och producenter har makt över det innehåll som existerar i filmer och tv-serier, vilket antingen kan förstärka de stereotyper och den stigmatisering som finns kring psykisk ohälsa eller bidra till utvecklingen av en nyanserad bild av ämnet.

Stuart (2006) menar att underhållningsmedia i många fall skildrar karaktärer med psykisk ohälsa i en negativ riktning. De är ofta porträtterade som våldsamma, har en dålig relation till sin familj, ingen sysselsättning eller social identitet. Detta skapar inte en nyanserad bild av personer som upplever psykisk ohälsa i verkliga livet.

The OC släpptes 2003, vilket bara är några år innan Stuarts artikel publicerades. Det går därför att diskutera om denna bild av psykisk ohälsa existerar i The OC. Som nämnts innan pratades det inte lika mycket om psykisk ohälsa innan sociala medier etablerade sig i samhället. Det är därav av vikt för denna studie att se om denna bild överensstämmer med de stereotyper som förekommer i populärkultur och kommer sättas i perspektiv i analys och resultatkapitlet.

Det har även forskats kring hur ungdomar påverkas av det de tittar på då de är i ett utvecklande stadiet där deras attityder och värderingar formas. I det stora medieutbudet kan ungdomar ta del av fiktiva filmer och tv-serier som belyser kontroversiella ämnen såsom psykisk ohälsa. Carter et al. (2021) har bland annat studerat serien *13 reasons why* och adresserat hur den influerat ungdomar då serien belyser psykisk ohälsa och självmord. Syftet var att studera om porträtteringen av psykisk ohälsa överensstämmer med hur ungdomar upplever det på riktigt. I och med att media bidrar till att skapa normer och stigma kring psykisk ohälsa ville Carter et al. (2021) se om det skildras på ett äkta sätt. Resultatet var att ungdomarna som deltog i enkätstudien höll med om att medieinnehåll kan förändra synen på ens attityder kring hur man ser på ämnet. Däremot ansåg de att psykisk ohälsa är mer accepterat och att de upplevda normerna i serien relateras till hur det upplevs i verkligheten.

Carter et al (2021) undersökte både hur psykisk ohälsa porträtteras och mediernas effekter på ungdomar relaterat till ämnet, medan denna studie endast kommer fokusera på porträtteringen av psykisk ohälsa i två tv-serier, däremot mellan två tidsperioder. Genom att studera två serier, som kom ut med sexton års mellanrum, går det att göra jämförelser och reflektera kring vilka likheter och skillnader som existerar. Det i sin tur kommer bidra med ny kunskap till forskningsfältet. Carter et al (2021) vetenskapliga artikel är dessutom relevant då den publicerades för ett år sedan, vilket endast är två år efter *Euphoria* kom ut.

Varför studien väljer att ta med tidigare forskning som fokuserar på medias påverkan på människor är då det är viktigt att förstå medias ansvar över det innehåll de publicerar. Mediernas skildring av kontroversiella ämnen, som psykisk ohälsa, konstruerar diskurser som har betydelse hur människor uppfattar och värderar det, oavsett om det är fiktiva eller verkliga människor de skildrar. De sociala strukturer som finns i samhället kan därav spegla sig i populärkulturen och medierna har i detta fall möjlighet att påverka samhällets syn på psykisk ohälsa, både genom en förvrängd verklighet eller återge den (Winther & Jørgensen, 2000). Även om denna studie inte kommer analysera mediernas effekter är det av vikt att ha detta i åtanke för att kunna analysera porträtteringen av psykisk ohälsa och förstå mediernas makt i förhållande till ämnet.

4.3 Semiotiska resurser i mediers porträttering av psykisk ohälsa

Stuart (2006) beskriver att karaktärer med psykisk ohälsa mestadels filmas ensamma med närbilder för att förstärka bilden av isolering och utanförskap från resten av samhället. Detta ändras under tidens gång karaktären frisknar från sin psykiska ohälsa. Pirkis et al. (2006) belyser hur psykisk ohälsa skildras i tv och är inne på samma spår att karaktären i fråga filmas annorlunda jämfört med andra karaktärer. Det nämns bland annat att tekniker som används, utöver vad Stuart (2006) även behandlat, är disharmonisk musik och atmosfärljus. Andra företeelser i fiktiva filmer och tv-serier är att karaktärer använder termer som 'psycho', 'galning' och 'rubbad' för att beskriva karaktärer med psykisk ohälsa (Pirkis et.al, 2006).

Aktuellt för denna studie är att studera hur tv-serier och filmer använt sig av semiotiska resurser av den anledning att kunna analysera sätten psykisk ohälsa porträtteras. Genom tidigare forskning kring kinematografi och hur bild, ljud och tal används, kan studien se likheter och skillnader från andras forskning och applicera för att grunda ställningstagande för de två valda serierna.

5. Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel presenteras det teoretiska ramverket som ligger till grund för studiens analys. Först beskrivs diskursteori, därefter stereotyper och sist stigmatisering. En viktig del av detta kapitel är även hur teorierna är kopplade till varandra och hur de kommer komma till användning i analys och resultat.

5.1 Diskursteori

Sociala fenomenens betydelse är i ständig förändring och en diskurs kan liknas med ett strukturerat mönster över hur vi talar om och förstår en specifik del av världen. Det finns en växelverkan mellan diskursers förmåga att konstruera den sociala världen och samtidigt spegla den. Winther Jørgensen & Phillips (2000) menar att grundtanken vad gäller diskursteorin innebär att sociala fenomen kan analyseras med olika diskursanalytiska begrepp och därför aldrig är definitiva eller totala. Eftersom de sociala fenomenens betydelse aldrig helt kan fastslås, finns det alltid utrymme för en social strid när det kommer till att definiera samhälle och identitet. Det innebär att det skapas en kamp om makt mellan olika diskurser som ständigt formas i kontakten med varandra. Diskursiva kamper uppstår för att försöka uppnå hegemoni, vilket menas att det talade ordet får en viss betydelse. Till exempel ett socialt fenomen, i detta fall psykisk ohälsa, har medfört en historisk diskursiv förändring eftersom det talas om psykisk ohälsa på annat sätt idag.

Enligt Fairclough (1992) krävs mer än en textanalys för att förstå sig på diskursanalys. Han anser att det är ett alltför förenklat och endimensionellt sätt för att kunna förstå sig på förhållandet mellan text och samhälle. Därför behövs ytterligare ett perspektiv som kombinerar textanalys, tillsammans med social analys. På så sätt går det att se hur sociala praktiker formas, medvetet eller omedvetet, med stor vikt vid makt och dominans. Dessutom är dessa sociala strukturer komplexa och kan förändras över tid (Fairclough, 1992).

För att förstå och möjliggöra en analys av seriernas porträttering av psykisk ohälsa, krävs ett teoretiskt ramverk som dels kan förklara sociala praktiker utifrån diskurs och dels utifrån de samhällsliga och kulturella strukturerna samt hur dessa formas av varandra.

5.2 Stigmatisering

Goffman (1963) skriver att stigma ursprungligen kommer från grekerna som använde termen för att identifiera något ovanligt eller dåligt i en individs moraliska status. Stigma har senare definierats som ett sätt att fastställa och kategorisera personers attribut. Goffman (1963) menar att i sociala miljöer förekommer attribut, eller egenskaper, som upplevs vanliga och naturliga men även främmande om någon individ är annorlunda jämfört med majoriteten. En individ som sticker ut i sin sociala identitet kan uppleva diskriminering på grund av dess egenskaper eller attribut från resten av samhället.

Lundberg (2010) skrev i sin avhandling om stigmatisering bland personer med psykisk sjukdom, att stigma är ett mer omfattande begrepp och inkluderar stereotyper, fördomar och diskriminering. Stigma uppstår på grund av de sociala rollernas förutfattade meningar om vissa individers attribut eller egenskaper som kan leda till bortstötning av omgivningen. Finns det därav skam, diskriminering eller okunskap kring psykisk ohälsa kan det upplevas som ett främmande attribut/egenskap.

Stigmatisering kommer i studien analyseras genom att kolla hur karaktärerna i de två serierna presenteras. Med hjälp av teorin går det att hitta eventuella mönster för hur psykisk ohälsa uppfattas hos de olika karaktärerna, både ur ett individuellt perspektiv, om karaktären med psykisk ohälsa upplever diskriminering på grund av dess mående, eller hur omgivningen betar sig mot ett främmande attribut eller egenskap. Det går även att koppla stigma i relation till diskursteorin då det handlar om de sociala strukturer som existerar i samhället. Sättet att prata om något avvikande eller främmande i en social miljö är ett sätt att konstruera vad som är accepterat eller inte. Följden av det skapar ett strukturerat mönster över hur vi talar om och förstår omvärlden. Finns det en nedvärderande diskurs kring psykisk ohälsa uppstår även stigma.

5.3 Stereotyper

Lippmann (1922) myntade termen stereotyp och menar att det har en estetisk eller social anknytning som hos mottagaren skapar en uppfattning om något. En stereotyp är med andra

ord en generalisering av en grupp människor. Lippmann (1922) säger: "For the most part we do not first see, and then define, we define first and then see".

Vi får höra om världen innan vi ser den. Vi föreställer oss det mesta innan vi upplever det, och dessa förutfattade meningar styr uppfattningsprocessen. De markerar vissa föremål som bekanta eller konstiga och betonar skillnader, så att det lite välbekanta ses som mycket välbekant och det något konstiga som skarpt främmande. Stereotyper har i avsikt att känna igen mönster som förekommer hos flera olika människor för att kunna kategorisera, vilket människor har ett behov av (Lippmann, 1922).

Dyer (1999) hävdar att Lippmann inte hade avsikt att stereotyper skulle vara förknippade till något nedvärderande, utan att det handlar om hur medierna och personerna bakom kontrollerar och definierar dem. Som tidigare nämnts förekommer stereotyper när psykisk ohälsa porträtteras, till exempel i form av våld, isolering eller andra överdrivna beteenden, som kan ha effekter på hur ett samhälle uppfattar olika psykiska sjukdomar, då personer når kunskap från populärkultur.

Stereotyper som teori är viktig för studien för att kunna identifiera ifall serierna bibehåller eller bryter typiska stereotyper kring psykisk ohälsa. Det ska även undersökas eftersom stereotyper kan bidra till negativa konnotationer hos mottagarna, vilket skulle kunna ha påverkan i hur individer ser på psykisk ohälsa. Även denna teori går att koppla i relation till diskursteorin då stereotyper bildas av olika diskurser. Det är ett sätt att prata om olika typer av människor och sätta en etikett för att kunna kategorisera. Det går dock att bryta dessa stereotyper, eftersom sociala fenomenens betydelse aldrig helt kan fastslås, vilket ger utrymme för en social strid och genom det definiera samhälle och identitet. Att förstå stereotyper utifrån diskursteorin är viktig för att begripa hur de stärker varandra och hur det hänger ihop.

6. Metod och material

För att ambitionen om en transparent forskning ska uppfyllas presenteras och redovisas i följande kapitel de metoder som använts, de materialavgränsningar och urval som gjorts, tillvägagångssätt i analysen, etiska ställningstagande samt metodkritik. Det sistnämnda i kapitlet är en karaktärsbeskrivning för att få en bakgrund och förståelse för varje utvald karaktär.

6.1 Kritisk multimodal diskursanalys

Studien använde en kvalitativ metod i form av en kritisk multimodal diskursanalys. Norman Fairclough är en av grundarna av kritisk diskursanalys, eller som det förkortas "CDA". Fairclough (1992) menar att kritisk diskursanalys syftar till att undersöka samband mellan texter och sociala samt kulturella strukturer. Metoden ser på diskurs som en form av social praktik som människor och samhället påverkar samt påverkas av. Det läggs stor vikt vid språket som ett maktmedel, samt relationen mellan diskurs och makt (Locke, 2004).

Utgångspunkten i en diskursanalys är att arbeta med vad som faktiskt sagts eller skrivits för att hitta mönster i de utsagor som undersöks. Det går aldrig att nå verkligheten utanför diskursen och förstå vad människor menar bakom det som sägs. Diskursanalys har istället som syfte att visa på vilka sociala konsekvenser som olika diskursiva framställningar av verkligheten får (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Genom sådan analys innebär därför hur vi skapar verkligheten så att den blir en objektiv och självklar omvärld och inte att försöka kartlägga den objektiva verkligheten (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Multimodalitet är ett teoretiskt synsätt att se på representation, kommunikation och interaktion, där man analyserar dessa med hjälp av semiotiska resurser (Ekström & Johansson, 2019). Fairclough (1995) skriver att det inte enbart räcker att undersöka hur de som medverkar i serien talar, utan för att närmare analysera ett komplext berättande är det viktigt att ta fasta på hur meningsskapande av olika slag bygger på varandra. Analysmetoden har valts då den lämpar sig för att analysera audiovisuellt material som exempelvis film, serier och tv-program.

Sammanfattningsvis har kritisk multimodal diskursanalys som syfte att förstå kommunikationens mening i ett samspel mellan olika semiotiska resurser och vill på så sätt synliggöra underliggande idéer, värderingar och identiteter (Ekström & Johansson, 2019). Således har studien analyserat de två serierna utifrån olika semiotiska resurser, närmare bestämt tal, bild och ljud, som utvecklas nedan.

6.2 Semiotik som metod

För att analysera uppfattningen av betydelser samt hur mening bildas i serierna, har semiotiska resurser använts som metod. Semiotik beskrivs som läran om tecken, på vilket sätt exempelvis tal, bild och ljud skapar mening. Kress and Van Leeuwen (2006) menar att det semiotiska landskapet bör ses utifrån hur olika funktioner av kommunikation utvecklats i den angivna kontexten samt i samspel med andra typer av kommunikation som omger dem. De två utvalda serierna har analyserats genom att studera de semiotiska resurserna tal, bild och ljud.

Brown (2012) skriver att filmskapande handlar om att väcka intresse hos publiken. Det är inte bara att filma skådespelare och rulla kameran utan det är även viktigt att ha en baktanke om hur det kommer framställas och uppfattas hos tittarna. Det behöver förstås att film endast presenterar en illusion av verkligheten och inte vad vi ser i världen på riktigt. Ett begrepp inom semiotiken är *kinematografi*, vilket involverar ljussättning, filter, kameravinklar och kamerans rörelsemönster. Detta är viktiga faktorer för den visuella framställningen och som Brown (2012) beskriver är ett sätt att skapa olika känslor, en annan stämning eller uppfattning i film. Kinematografi kommer vara till användning i studien för att se hur de olika serierna filmas för att porträttera psykisk ohälsa. Det kan gå att hitta eventuella mönster eller sätt att filma för att förstärka/försvaga karaktärernas 'problem'.

Ferdinand de Saussure var en lingvист som bland annat talade om begreppen denotation och konnotation, som båda ingår i semiotiken. Gillespie & Toynbee (2006) beskriver denotation som vad vi direkt ser och konnotation som den indirekta meningen. Konnotation kan med tiden förändras, exempelvis på grund av att människors uppfattningar och värderingar förändras medan denotation är det konkreta. Studien har använt sig av dessa begrepp för att förstå vad som tydligt visas men också vad som är outtalat i de utvalda scenerna.

6.3 Avgränsningar

Materialet är hämtat från två olika serier som handlar till största del handlar om ungdomar. Serierna är The OC (2003) och Euphoria (2019) och dem båda porträtterar tydligt ämnet psykisk ohälsa. Serierna har valts efter ett strategiskt urval, vilket innebär en identifikation av ett rikligt material som kan ge kunskap som är relevant för syftet med studien (Ekström & Johansson, 2019). Det möjliggör också en analys kring förändringen av skildringen av psykisk ohälsa. Serierna är dessutom valda utifrån att de släppts med ett antal års mellanrum samt att de båda handlar om och riktar sig till ungdomar. Det har varit viktigt att det finns en viss likhet mellan serierna för att det ska vara möjligt att jämföra dem.

Ett annat strategiskt urval som skett är att endast de två första säsongerna i varje serie ligger till grund för analysen samt att vissa utvalda karaktärer kommer att analyseras. Ur The OC har karaktärerna Ryan, Marissa och Oliver valts ut och i Euphoria har Rue, Jules och Nate valts. Deras gemensamma nämnare är att de på ett eller annat sätt har komplicerade eller annorlunda familjrelationer men genomgår olika resor, vilket är en intressant ingång att studera för att se hur deras psykiska ohälsa kommer till uttryck. Det hade kunnat gå att analysera alla karaktärer då det finns drag till psykisk ohälsa hos de flesta. Däremot är det tidsramen som gör att det är ett begränsat antal scener som valts ut samt att scenerna utspelar sig tidigt i säsongerna alternativt tidigt efter karaktären presenterats. Detta för att materialet ska förstås av någon som inte sett serierna i sin helhet. De ligger även till grund för analysen då scenerna baseras på vår egen uppfattning när karaktärens psykiska ohälsa porträtteras som tydligast, exempelvis när karaktären tydligt uttrycker sig eller handlar utifrån sin psykiska ohälsa.

6.4 Tillvägagångssätt i analys

Första steget var att genomföra en översiktlig kartläggning av samtliga avsnitt av tv-serierna. Det genomfördes med att titta på varje avsnitt i en följd, först The OC sedan Euphoria. Detta för att få inblick i vad som händer, vilka karaktärer som är i fokus och utgöra när psykisk ohälsa porträtteras. Under detta skede gjordes anteckningar för att få ner det som vi ansåg mest relevant för studien. Därefter kunde de utvalda karaktärerna och deras specifika

nyckelscener bestämmas. I enlighet med detta analyserades nyckelscenerna var för sig för att fokusera på en karaktär i taget.

Nästa steg var att formulera analysfrågor där vi inspirerats av Dahlstedt & Vesterbergs (2019) artikel "Vem vill du vara? Televiserad arbetsetik – en kritisk diskursanalys". Då studien tar avstamp i en kritisk multimodal diskursanalys kommer fokus ligga på hur språk och bild relaterar till maktutövning, hur detta kommer till uttryck i serierna och hur det speglar synen på psykisk ohälsa i samhället.

Analysfrågorna är följande:

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

Analysen kommer i första steget beskriva de utvalda scenernas händelseförlopp, det vill säga denotationen. Hur är scenen uppbyggd, vad händer och vilka är med, är det som ska besvaras.

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

I detta steg besvaras dessa frågor genom att studera scenerna och titta på vad de konnoterar, det vill säga att tolka det bakomliggande budskapet. Detta kommer att analyseras genom att studera ord och handling, som utspelar sig i porträtteringen av karaktärernas psykiska ohälsa.

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening? (*Ljud, bild, tal*)

I det tredje och sista steget kommer de semiotiska resurserna tal, ljud och bild samt kinematografiska begrepp granskas genom konnotation, för att se hur dessa faktorer spelar roll och hur de skapar mening i porträtteringen av psykisk ohälsa.

Dessa analysfrågor hjälper studien att skapa ett systematiskt tillvägagångssätt för att besvara forskningsfrågorna i slutdiskussionen. Det gör det möjligt att komma närmare den faktiska betydelsen bakom det diskursiva innehållet.

6.5 Giltighet och tillförlitlighet

Studien har undersökt The OC och Euphoria med hjälp av en kvalitativ metod, vilket gör att serierna analyseras djupgående och skapar en bredare förståelse och noggrannhet över innehållet. I och med att studien går in på djupet kan detaljer undersökas och öka tillförlitligheten. Däremot går det även att diskutera att det endast är två serier som studeras. Om tidsramen varit större hade fler serier kunnat inkluderas för att se om porträtteringen av psykisk ohälsa är liknande i fler serier. Det hade på ett sätt ökat giltigheten och tillförlitligheten ytterligare eftersom det hade visat på att media skildrar psykisk ohälsa på ett visst sätt jämfört med hur det upplevs utanför medierna. Ytterligare en svaghet kan vara att psykisk ohälsa ofta upplevs som ett stigmatiserat ämne, detta sätter vissa krav på studiens framställning av ämnet.

Något som både kan vara både en svaghet och styrka i studien är att vi sett The OC och Euphoria innan och vet händelseförloppet. Det kan göra att analysen blir något 'subjektiv', att vi redan 'känner' karaktärerna och vet vad som kommer att hända dem, vilket däremot även kan vara en styrka då vi kan se fler detaljer som vi inte hade gjort om det hade varit första gången vi såg serierna.

6.5.1 Forskningsetik

Det finns forskningsetiska frågor att ta hänsyn till när det kommer till forskarens relation till uppgiften. Sara McKinnon (2014) menar att det är viktigt att ställa frågorna "Varför genomförs undersökningen?" samt "Varför är undersökningen användbar och nödvändig?". Det har varit viktigt att försöka öka medvetenheten kring psykisk ohälsa och hur det porträtteras i fiktiv media. Detta eftersom psykisk ohälsa är ett utbrett problem samt att medierna har ett inflytande över hur samhället ser på problemet. Genom att visa på vad studien kommer fram till hoppas vi kunna lyfta fram de eventuella positiva och negativa konsekvenser som porträtteringen kan medföra, i de valda serierna.

Vidare är det även viktigt att fråga sig själv vilken position man har i sammanhanget samt vilken koppling man har till ämnet (McKinnon, 2014). Vi är medvetna om att vi själva lever i

ett samhälle där stereotyper och stigmatiserade ämnen existerar, som dessutom påverkar oss. Med hjälp av vetenskapliga metoder samt det teoretiska ramverket har vi däremot försökt se på materialet så objektivt som möjligt genom att vara transparenta och inte lägga in egna värderingar. Däremot har det funnits en medvetenhet att egna erfarenheter och tankar kommer att spela en roll under analysen av materialet och därför är vi öppna med att slutdiskussionen inte kommer att presentera definitiva fakta utan resultat efter vad vi kommit fram till, utifrån ett systematiskt tillvägagångssätt.

6.6 Metodkritik

En kritisk diskursanalys kan anses subjektiv då analysen påverkas av egna erfarenheter och tolkningar, men för att kompensera för detta har det lagts stor vikt vid det teoretiska ramverket, som även tagits upp ovan. Det hjälper studien grunda sina argument ytterligare för en mer objektiv ansats. Däremot, som Winther Jørgensen & Phillips (2000) skriver, finns det svårigheter att urskilja det diskursiva och icke-diskursiva då det råder ett dialektiskt samspel mellan den diskursiva praktiken och den sociala praktiken. Med enskilda texter kan det vara svårt att se hur de diskursiva praktikerna påverkar samhällsordningen.

Det denna studie gör är att också använda semiotik som metod, vilket drar in fler aspekter i analys av medietexter. Så trots kritiken mot den valda metoden hjälper semiotiken att identifiera det meningsskapande i form av bild, tal och ljud, och hur det hänger samman med de sociala och diskursiva praktikerna. Att dessutom analysera två serier möjliggör även att jämföra diskurserna för att se på det mer objektivt.

6.7 Karaktärsbeskrivning

The OC

Ryan är den främsta huvudkaraktären som kommer från dåliga familjeförhållande. Han flyttar in hos den rika familjen Cohen, i Newport beach, efter att hans alkoholiserade mamma övergav honom. Ryans specifika karaktärsdrag är att han är tystlåten, 'macho', inte har någon

humor, och på grund av hans förflutna blir han den mystiska och coola killen som tjejerna dras till. Trots hans coola sida visar Ryan även på att han har ett varmt hjärta. Han hjälper alltid sina vänner och finns där när de behöver honom.

Marissa är granne till Ryans nya familj. Hon är den populära tjejen som är tillsammans med den populära killen, Luke. När Ryan kommer in i bilden ändras detta och hon blir förtjust i honom istället. Samtidigt som hon har killproblem är det även struligt i hennes familj där hennes mamma och pappa går igenom en skilsmässa. Det leder till mentala problem där Marissa går från den glada till att ha väldigt röriga tankar och beteenden.

Oliver är en bikaraktär som kommer in senare i säsongen. Marissa träffar honom hos psykologen och de blir snabbt vänner. Han beskrivs som ensam, då hans föräldrar alltid är bortresta på grund av jobb och han verkar inte ha några vänner. Oliver har haft problem med drogmissbruk och går därför till psykolog, men det som inte kommer fram i början är att han har fler psykiska besvär som ligger till grund för hans psykologbesök. Han utvecklar under säsongens gång en besatthet av Marissa.

Euphoria

Rue är en 17 åring som brottas med beroendeproblematik, vilket startade när hennes pappa var sjuk och eskalerade när han gick bort. Hemma, där hon bor ihop med sin mamma och lillasyster, blir det ofta bråk för att mamman misstänker Rue för att ta droger fast hon hävdar motsatsen. Rue har under sommarlovet varit på ett behandlingshem för att bli ren men mår dåligt när hon kommer hem, vilket leder till återfall. Rue har svårt att behålla sina vänner då drogerna tar upp stor del av hennes liv, däremot fattar hon direkt stort tycke för den nya transsexuella tjejen som hon träffar på en fest och senare i skolan. Rue som karaktär är sarkastisk, introvert och har även bipolär sjukdom.

Jules en transtjej som precis flyttat till en ny stad där hon inte känner någon. Hon är 17 år och den första hon lär känna på sin nya skola är Rue. Som liten hatade hon sig själv och sin kropp, vilket ledde till självskadebeteende och hon blev därefter inlagd på en psykiatrisk avdelning för barn och unga. Jules visste att hon var annorlunda då hennes mamma inte riktigt accepterade hennes läggning. Hennes mamma har alkoholproblem och går efter några år bort. Efter mammans bortgång kommer Jules och hennes pappa nära varandra och han

accepterar Jules sexuella läggning. Jules är extrovert, ofta glad och snäll mot alla hon träffar, ibland även lite naiv.

Nate är den populära sportkillen som alla tjejer tycker är snygg. Han har ett extremt beteende i form av våldsam, macho och ser ner på kvinnor, som utvecklats under hans barndom med en 'svag' mamma och auktoritär och våldsam pappa. Som barn fick han tag på hans pappas sexvideos med olika män och kvinnor, vilket har satt spår och varit det som påverkat hans personlighet. Utanför det hårda skalet är Nate osäker och bryr sig hur andra ser honom och behöver hävda sig för att hålla uppe fasaden.

7. Analys och resultat

I avsnittet nedan analyseras materialet med hjälp av de valda teorierna. Det är uppbyggt på så vis att varje karaktärs scen analyseras var för sig och besvarar analysfrågorna i turordning.

Kapitlet avslutas med en sammanfattning för att få en helhet över vad studien har kommit fram till.

7.1 The OC

Ryan

A:1, 03.53

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

Ryan har precis blivit utsläppt från häktet efter ett bilrån tillsammans med sin bror. Han står utanför polisstationen med Sandy Cohen, hans advokat, och väntar på att hans mamma ska hämta upp honom. När hon kommer, med full fart i sin bil, kliver hon ur med en arg attityd och säger "Otroligt, vad har jag för en familj, huh? Vad har jag gjort för att förtjäna en sån här familj?".

Sandy kollar på Ryan och ger honom sitt visitkort med hans hemnummer och säger att Ryan kan ringa om han behöver hjälp någon gång. Därefter hoppar Ryan in i bilen efter att hans mammas givit han order att de ska åka hem. Väl hemma startar ett bråk. Mamman står med en spritflaska i handen, är full, och slänger ur sig att Ryan inte längre kan bo kvar i huset. Mammans pojkvän, A.J, lägger sig i diskussionen vilket leder till att Ryan och A.J hamnar i slagsmål och blir därefter utslängd. Ryan tar sin cykel och försöker ringa till flera olika personer för att leta upp någonstans att bo, men ingen kan hjälpa honom. Hans sista utväg är att ringa Sandy Cohen (advokaten som hjälpte honom ut ur häktet) och han får i alla fall en natt under tak.

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

Situationen som sker mellan Ryan och hans instabila familj uttrycker sig i starka ord och konversationen lyder:

Mamma: Jag orkar inte med det här längre, Ryan. Jag kan inte. Jag vill inte ha dig i mitt hem. Du måste härifrån!

Ryan: Men, mamma, vart ska jag ta vägen?

A.J: Du hörde vad din mamma sa, mannen. Dra härifrån.

Ryan: Det här är inte ditt hus, MANNEN.

A.J: Åh, så du är en tuff kille nu?

Ryan: Ta hand om dina egna ungar istället.

Därefter kommer första slaget från A.J, som sedan slutar upp i att Ryan drar därifrån.

Varför denna konversation är utvald är på grund av att den beskriver en diskurs som går att koppla till de sociala strukturerna som konstruerar sättet att förstå deras familjerelation. Som Fairclough (1992) skriver är diskurs ett sammanhang av föreställningar som visar särskilda sätt att representera och förstå samhället. Det blir en tydlig porträttering av psykisk ohälsa på grund av Ryans uppgivna läge då han blivit utslängd och utsatt för våld i hemmet. Att bli utslängd från sitt eget hem är inte vanligt förekommande hos en stabil och trygg familj. Följderna skapar oro, ångest och ensamhet. Enligt Folkhälsomyndigheten (2017) finns det ett starkt samband mellan psykisk sjukdom, i form av exempelvis missbruk, hos föräldrar, och psykisk ohälsa hos barnet. Magnusson (2006) har även nämnt att stökiga familjerelationer är en vanlig porträttering för psykisk ohälsa i populärkultur.

Det går att konnotera att Ryan har en oro över att han kommer bli hemlös när han undrar vart han ska ta vägen, men när A.J lägger sig i blir Ryan frustrerad istället då han inte tycker att A.J ska ha en åsikt när han inte tillhör familjen på riktigt. Frustrationen mellan killarna leder till slagsmålet, vilket verkar vara ett förekommande sätt att hantera problem i familjen. Scenen visar ett stereotypiskt dilemma då det är män som är våldsamma mot varandra. Ryan är dessutom tonåring, vilket är åldern som påverkar och formar en som mest (Carter et al, 2021), som i sin tur kan utvecklas till hur Ryan hanterar problem i framtiden.

Händelsen går att tolka som en stereotypisk porträttering av psykisk ohälsa i populärkultur, då orsakerna kommer i uttryck genom en livssituation som är eländig i form av dålig ekonomi, missbruk och psykisk ohälsa i familjen (Stuart, 2006).

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening?

Inne i huset hos familjen Atwood är ljussättningen mörk som konnoterar känslan av att familjen tillhör en låg socioekonomisk grupp, för att jämföra med den rika familjen Cohens upplysta och ljusa husmiljö i andra scener. Ansiktsuttrycken är allvarliga och känslolösa och det är främst halv- och närbilder på karaktärerna som hjälper till att förstärka dessa. När slagsmålet inträffar är kameran skakig på så vis att tittaren nästan är med i slagsmålet, vilket är ett sätt för den visuella framställningen att förstärka en stämning (Brown, 2012). De har en taskig och hög ton mot varandra som bidrar till en förhöjd och allvarlig dialog. De enda realljuden i scenen är TV:n som hörs i bakgrunden och killarnas slag mot varandra som orsakar att saker går i sönder i rummet.

I denna scen är ljud och tal de främsta semiotiska resurserna som används för att skapa mening. Att fokusera på dialogen mellan Ryan, hans mamma och A.J gör att det går att konnotera betydelsen bakom det som sägs och förstärker upplevelsen av hur karaktärerna mår. Till exempel hur Ryan reagerar på att hans mamma skickar ut honom från huset eller varför A.J och Ryan hamnar i slagsmål indikerar tydligt på psykisk ohälsa.

Marissa

A:7, 34.19

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

De fyra vännerna Marissa, Ryan, Seth och Summer är i Tijuana för att festa. Under deras resa får Marissa reda på att hennes föräldrar ska skiljas, vilket kom som en chock för henne.

Därefter är det fest på kvällen och Marissa ser hennes dåvarande pojkvän, Luke, vara otrogen mitt framför ögonen på henne. Det gör henne sårad och Marissa försvinner bort från sina vänner. Hon befinner sig på deras hotell, vilket Summer listar ut och hon ser Marissa ledsen,

sittandes på sängen. Summer tröstar med att säga att det kommer ordna sig och att de kan åka hem. Summer går för att packa ihop deras saker och under tiden snor Marissa värktabletter från Summers väska och drar därifrån. Marissa sätter sig ensam, berusad på en bar, beställer in en shot och tar flera tabletter, med anledning att ta en överdos och inte vakna upp igen. Vännerna letar efter Marissa och till slut hittar de henne medvetslös i en gränd, väldigt chockade över vad som hänt.

För att förstå helheten av denna scen kommer även en sekvens från avsnitt 8, 18.15, kartläggas. Här har Marissa lagts in på sjukhus efter hon och vännerna kommit hem från resan då hon har behövts magpumpas på grund av den förtvivilade incidenten i Tijuana. Marissa har en konversation med sin mamma, Julie, som är orolig över Marissas hälsa och vill att hon ska prata med en psykiatriker, vilket Marissa inte är så nöjd över.

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

När Marissa och Summer pratar på hotellrummet om att bege sig hem från Tijuana säger Marissa:

Jag kan inte åka hem. Pappa är borta och mamma kommer att vara hemma. Jag har ingen.

Marissa påstår att hon inte har någon att komma hem till på grund av hennes föräldrars skilsmässa. Från att ha ett tryggt hem med föräldrar som Marissa tror älskar varandra till ett splittrat hem där hon upplever att hennes mamma och pappa har svikit henne, bryter ut i känslan av ensamhet. När dessutom Marissas pojkvän har varit otrogen går det att tolka hennes agerande som en känsla av misslyckande. Att hon inte är tillräcklig för någon och att det är hennes fel dessa händelser inträffar. Det i sin tur skapar ångest som är en form av psykisk ohälsa (Folkhälsomyndigheten, 2022) som sedan leder till hennes överdos.

Problemen som uppstått har påverkat henne psykiskt, vilket tydligt visas när hon alltså dämpar dessa problem med alkohol och tabletter. Istället för att stanna och prata ut med sina vänner, och på så sätt få stöd, väljer hon att handla irrationellt genom att försvinna utan att säga någonting. Detta gynnar inte hennes psykiska hälsa då hon väljer att fly från sina problem istället för att prata om dem.

Genom denna analys går det att komma fram till en stereotyp som Magnusson (2006) påpekat tidigare, nämligen att psykisk ohälsa porträtteras genom isolering och ensamhet hos karaktären i fråga. Följderna av hennes självmordsförsök leder till att hennes föräldrar vill skicka henne till ett rehabiliteringscenter då de är oroliga att det ska hända igen. En del av konversationen på sjukhuset mellan Marissa och hennes mamma lyder:

Marissa: Vem är dr. Burke?

Julie: Hon är en psykiater med ett institut för unga kvinnor med problem.

Marissa: Skickar du mig till ett mentalsjukhus?

Julie: Det är ett rehabiliteringscenter. Jag vet att du inte förstår gumman, men hellre får du hata mig än att jag förlorar dig.

...

Marissa: Om jag inte vill åka då?

Julie: Det avgör dr Burke.

Konnotationen av hur Marissa uttrycker mentalsjukhus låter nedvärderande och som att hon påstår är något för 'galna' människor, vilket hon inte klassar sig som. Det blir en diskursiv kamp över hur de ser på rehabilitering som kan bli problematiskt för porträtteringen av psykisk ohälsa då det framställs som att få hjälp är något negativt. Marissa gillar inte hennes mammas förslag och förstår inte allvaret i det hon har gjort då hon förnekar självmordsförsöket och ser det som en olyckshändelse och därav tveksam över hjälpen hon kan få. Enligt henne har hon inte missbruksproblem och dessutom känner hon inte längre någon tillit till sina föräldrar efter skilsmässan och vill därav inte lyssna på deras råd. Det kan bli problematiskt eftersom det bibehåller stigma kring att inte våga prata om sin psykiska ohälsa (Hjärnkoll, u.å.) utan istället trycka undan problemen.

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening?

Som Stuart (2006) tog upp i sin forskning filmas karaktärer ofta ensamma och med närbilder för att förstärka bilden av isolering och utanförskap. Likaså är det när Marissa sitter i baren och tar tabletter då musiken är kuslig med stråkinstrument som spelar långa noter, röster hörs

i ett eko och det är ljusa toner från ett piano. Därefter börjar hon bli påverkad och en mörk, otydlig röst talar tillsammans med samma bakgrundsmusik sen tidigare fast starkare. Ljussättningen är mörk som enkelt går att förklara för att det utspelas sent på kvällen. Det är även främst närbilder på Marissa som tydligt visar hennes ansiktsuttryck och hennes agerande när det kommer till att halsa i sig alkohol och tabletter.

Scenerna där Ryan, Summer och Seth letar efter Marissa pågår bakgrundsmusiken och utöver det hörs realljud i form av folksamlingsljud, bilar som tutar och Summers ropande efter Marissa som försvinner ut i eko. Tillbaka till Marissa, som nu är ordentligt neddrogad och påverkad och kommit ut från baren, börjar kamerans rörelse bli vinglig, suddig och i slow motion. Det gör att tittaren får se världen utifrån hennes perspektiv, vilket leder till att det blir lätt att relatera till situationen (Brown, 2012). Både bilden och musiken bidrar till en förhöjd känsla av drogpåverkan och hallucinationer. Stämningen ändras när Ryan, Seth och Summer hittar henne då musiken går över till 'Into dust' av Mazzy Star som består av gitarrspel och en mjuk kvinnoröst.

I denna scen är bild och ljud meningsskapande då Marissas psykiska ohälsa förstärks med hjälp av bakgrundsmusik, ljudeffekter samt att kamerans vinklar och rörelse spelar stor roll i hur tittaren uppfattar Marissas utsatta position.

Dialogen mellan Julie och Marissa på sjukhuset är i en lugn ton men på grund av Marissas ansiktsuttryck, som genom konnotation upplevs upprörd och förvirrad, är det en konversation Marissa inte verkar vilja ha. Talet blir en viktig semiotisk resurs för att skapa mening i denna situation då tittaren får en tydlig känsla i hur samtalet upplevs hos Marissa och att hon dessutom inte riktigt tar in att hon faktiskt inte mår bra.

Oliver

A: 18, 32.30

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

Oliver umgås med Marissa på hans hotellrum. Tidigare incidenter har gjort att Marissa numera är misstänksam över Olivers beteende då Ryan (som nu är hennes pojkvän) och Marissas vänner varnat henne om honom. Marissa går ner till receptionen där en kvinna vid

namn Natalie Bishop står. Det går då upp för Marissa att Oliver ljugit om att han haft en flickvän, då han påstått att ex-flickvännen heter likadant. Kort därefter återvänder Marissa till hotellrummet.

När hon kommer tillbaka kommer Oliver ut från en dusch och frågar var hon har varit, varav Marissa berättar sammanträffandet att kvinnan hade samma namn som flickvännen och ifrågasätter om det ens finns en ex-flickvän. Oliver inser att han blivit påkommen och säger att han kan förklara men Marissa vill gå därifrån. Från ingenstans ändrar Oliver beteende och säger desperat till Marissa att stanna. Han drar i hennes händer och rätt som det är slår Oliver sig själv i huvudet och säger upprörande: "Jag gör alltid så här, varför gör jag det?!". Marissa blir ställd men säger att hon inte ska gå någonstans för att lugna ner honom, vilket hon lyckas med och han går sedan för att byta om.

Under tiden Oliver är borta ringer Marissa Ryan och är rädd över situationen och vill att han kommer dit. Då kommer Oliver tillbaka med en pistol i handen. När han ser att Marissa pratar i telefon med Ryan tar han den och lägger på. Oliver har kvar pistolen, hotar med att hon inte får lämna och berättar gråtandes att han är förälskad i henne. Det går över till att han riktar pistolen mot sig och hotar Marissa igen att han kommer skjuta sig själv om hon lämnar honom. Det avslutas med att Ryan och säkerhetsvakter kommer in i rummet, Oliver blir omhändertagen och inlagd på sjukhus.

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

Porträtteringen av Olivers psykiska ohälsa i denna scen uttrycker sig på ett extremt utåtagerande sätt med gråt, ilska, hotande ord och hård ton. Han har egenskaper och attribut som gjort att främst Ryan, Summer och Luke ser honom som annorlunda, vilket har smugit sig på under en längre period i säsongen. När allt väl faller på plats även för Marissa klarar inte Oliver att hålla uppe fasaden som därav leder till denna vändning. Hans sociala identitet sticker ut, i form av besatthet, mytomani och manipulation. Goffman (1963) menar att när någon är 'annorlunda' jämfört med majoriteten i en social miljö kan det anses som främmande och att det i sin tur kan leda till bortstötning av omgivningen. Stigma uppstår på grund av de sociala rollernas förutfattade meningar. Med Olivers bakgrund där han ständigt blivit utelämnad från föräldrar och vänner kan detta tolkas som en orsak till hans rädsla av att

bli övergiven och därför utvecklat en besatthet. När även hans nya vänner (Marissa, Ryan, Seth, Summer och Luke) börjar backa från honom på grund av fördomarna porträtteras Oliver som 'speciell' och 'galen'.

När Oliver inser att han har tappat Marissas förtroende och går runt med pistolen på hotellrummet gråter båda hysteriskt och har en väldigt intensiv konversation:

Marissa: Lägg undan vapnet så kan vi prata om det.

Oliver: Nej, då går du.

Marissa: Oliver, jag måste gå nån gång.

Oliver: Till honom? Men jag då?

Marissa: Du och jag är vänner.

Oliver: Vänner?! Jag är förälskad i dig. Hur kunde det undgå dig. Det har jag alltid varit. Du är den enda som förstår mig, det enda i mitt liv som jag älskar.

Marissa: Varför vill du skada mig då?

Oliver: Det vill jag inte. Det skulle jag aldrig göra. Den är inte till dig. Den är till mig. För om du går, har jag inget att leva för. Så du måste lova att du inte går.

Diskursen har betydelse för hur psykisk ohälsa porträtteras eftersom Oliver indikerar på att han tar sitt liv om Marissa går. Stereotypiska drag för porträttering av psykisk ohälsa är som tidigare nämnts överdrivna och hotfulla beteenden som Dyer (1999) menar kan ha effekter på hur ett samhälle uppfattar psykisk ohälsa. I detta fall bibehålls stereotyperna då Oliver agerande stämmer in i denna ram. Det går även att se på diskursen ur ett genusperspektiv där det är kvinnan, Marissa, som är i underläge och anses som den svaga eftersom hon är utsatt för hot och en okontrollerbar situation. Mannen, Oliver, är den som har makt över Marissa som säger att hon inte får lämna för då har han inget att leva för.

Olivers psykiska ohälsa är något som porträtteras på ett negativt sätt och när han blir inlagd på sjukhuset finns det ingen uppdatering kring hans rehabilitering. Han försvinner från

säsongen efter det. Det går att diskutera ifall detta är ett nyanserat sätt att skildra personer med sådan typ av psykisk sjukdom, eftersom det kan uppfattas som att en del av tillfriskningsprocessen utesluts. Detta blir tydligt då tittaren inte får reda ifall vännerna bryr sig om Oliver.

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening?

När Marissa blir misstänksam mot Oliver börjar en mystisk bakgrundsmusik i form av någon slags orgel. Det förhöjer den spända stämningen och som Pirkis et al. (2006) belyste används i vissa fall disharmonisk musik för att adressera en karaktärs psykiska ohälsa. Kamerans vinkel skiftas från närbilder till att bilden är längre ifrån för att visa på att Marissa tar några steg bort från Oliver, vilket blir ett tecken på att hon är avvaktande mot hans beteende. Desto intensivare stämningen blir, ju närmare hamnar kameran för att som i tidigare scener fånga karaktärernas ansiktsuttryck.

Olivers sätt att tala är skiftande från lugnt till upprört. Det skapar en känsla av oförutsägbarhet och obehag. Dessutom blir pistolen en stark symbol för fara som även den skapar mening för hur dialogen mellan Marissa och Oliver upplevs. Avslutningsvis går det att dra slutsats om att det främst är bilden och talet i denna scen som förstärker karaktärens psykiska ohälsa. Då Oliver går från lugn till upphetsad till hotfull i sättet att både agera och prata väcker scenens intensitet och det är därav de nämnda semiotiska resurserna som skapar mening för situationen.

7.2 Euphoria

Rue

A: 2, 18.53

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

Rue befinner sig inne på skolans toalett. Hon har precis fått någonting som liknar en panikångestattack, efter ett scenframträdande framför klassen där hon skulle berätta om sin sommar. Rue är i ett toalettstå och förbereder en lina droger när någon knackar på. Rue

hoppas till och spolar snabbt ner drogerna i. Därefter går hon ut och anklagar Lexi för att hon inte längre kan bli hög. De hamnar i en diskussion där Lexi försöker förklara att hon bara vill hjälpa till och scenen avslutas med att Lexi ifrågasätter deras vänskap och säger att hon saknar den som Rue var tidigare. Sedan vänder hon sig om och går och Rue rycker menande på sina axlar.

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

Varför denna scen är betydelsefull för hur Rues psykiska ohälsa porträtteras är då hon inte är mottaglig för hjälp av Lexi. Detta visar sig när Rue öppnar toalettdörren efter att Lexi knackat på:

Lexi: Mår du bra?

Rue: Du är så dum, Lexi.

Lexi: Varför?

Rue: Jag har redan spolat ner allt.

Lexi: Jag ville bara se hur du mår.

Rue: Jag vill inte att du gör det. Oavsett hur jag mår, vad ska du göra åt det?

Rues sätt att hantera situationen när Lexi försöker hjälpa hon är att tydligt visa att hon inte vill ha någon hjälp. Lippmann (1922) menar att stereotyper är någonting som används för att kategorisera människor utifrån igenkännbara mönster. Det går att identifiera, utifrån hur Rue agerar, ett stereotypiskt beteende när det kommer till att inte våga prata om sin psykiska ohälsa. Detta eftersom det finns en skam och ett stigma kopplat till att våga prata om sin psykiska ohälsa (Hjärnkoll, u.å.). Enligt Goffman (1963) kan stigma leda till diskriminering och en känsla av utanförskap vilket kan vara en faktor som hindrar Rue att berätta om sitt missbruk och bipolära sjukdom. Det blir tydligt att Lexi inte är medveten om Rues psykiska sjukdom när hon säger:

Lexi: Det är som om du har en personlighetsstörning. Jag saknar ditt gamla jag.

När Lexi vänder ryggen till, rycker Rue menande på axlarna.

Lexi lägger ingen värdering eller tyngd i frågan men i och med att Rue faktiskt har bipolär sjukdom, som Lexi inte vet om, vilket blir en tragikomisk situation. Lexis reaktion på Rues beteende är oförstående och förvirrad vilket leder till att möjligheten för Lexi att kunna hjälpa till försvåras ytterligare. Diskursen visar på vad Pirkis et.al, (2006) menar med att personer med psykisk ohälsa ofta beskrivs med nedlåtande ord. Detta bidrar i sin tur till ett ökat stigma och negativa stereotyper.

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening?

Ljussättningen är en vanlig rumsbelysning vilket bidrar till en tydlig uppfattning över vad som händer i scenen. Kameravinkeln filmar ur ett normalperspektiv men använder sig av åkningar, främst för att fånga personens reaktioner. Ju allvarligare stämningen i dialogen blir, desto fler inzoomingar i form av svepningar och närbilder på karaktärernas ansiktsuttryck visas. Rues ansiktsuttryck och tonläge är till en början irriterat men övergår till lugnt och uppgivet allt efter diskussionen med Lexi fortgår. Lexis ansiktsuttryck och tonläge visar å andra sidan, till en början, oro över Rues beteende men går istället över till ilska och besvikelse under dialogens gång. De ljud som hörs är endast realljud och karaktärernas dialog och när inget av dessa hörs är det tyst. De realljud som hörs är exempelvis när toalettdörren stängs samt karaktärernas fotsteg. Med tanke på att fokus ligger på realljuden och talet förstärks dialogen och även här bidrar till en mer allvarlig stämning. Här stärker de semiotiska resurserna känslan av den tryckta stämning som uppstår mellan de två karaktärerna samt hur Rue inte tar emot hjälp vilket sårar Lexi (Hjärnkoll, u.å.).

Nate

A: 2, 42.55

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

Efter en fest där Maddy (Nates flickvän) är intim med en 22 årig kille, vid namn Tyler, blir Nate svartsjuk och väljer att söka upp honom. Det leder till att han kör till Tylers lägenhet och bryter sig in. När Tyler kommer hem sitter Nate i soffan med ett basebollträ. Han undrar vad Nate gör i hans lägenhet och Nate förklarar att han vet om vad som hänt och säger "Du våldtog min flickvän i lördags". Tyler förnekar och säger att han inte visste om att Maddy endast var 17 år. Nate hotar Tyler med att misshandla honom och om han anmäler kommer Nate anmäla honom för våldtäkt. Scenen fortsätter med att Nate slår och sparkar Tyler tills han är liggandes på golvet, medvetslös och blodig. Detta berör inte Nate utan han tar därefter en dusch, tar några av Tylers kläder och lämnar sedan lägenheten.

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

Nates oförmåga att känna empati när han slår ner den uppenbart oskyldiga och maktlösa killen, visar tecken på att han kan vara psykiskt instabil samt ha aggressionsproblem. Det går att koppla Stuarts (2006) forskning då aggression är en vanlig porträttering i populärkultur. Hans känsloladdade och våldsamma framtoning är en spegling av hur han själv blivit behandlad som liten av sin pappa. Det trauma som Nate varit utsatt för under sin barndom kan påverka att han själv exempelvis använder sig av våld för att lösa problem. Det går att anta att Nate aldrig fått möjligheten att bearbeta traumat på grund av familjens inställning att inte prata ut om problem samt att det istället varit viktigt att visa upp en fasad för att familjen ska se bra ut. Detta kan kopplas till Goffmans (1963) beskrivning av stigmatisering då det finns ett stigma kring psykisk ohälsa samt att det kan vara svårt att våga prata om.

Nates sätt att uttrycka sig stegras till allt mer hotfullt därför går Faircloughs (1992) beskrivning av att diskursen är samlade föreställningar som visar sätt att representera och förstå samhället, att applicera på denna scen. Hans sätt att uttrycka sig konnoterar en obehaglig känsla av att han är väldigt instabil och oberäknelig vilket bidrar till rädsla hos Tyler.

Tyler: Hon är väl 18?

Nate: Snarare 17.

Tyler: Det sa hon inte till mig.

Nate: Hur gammal är du?

Tyler: Runt 21.

Nate: Du är 22.

Tyler: Knappt.

Nate: Du fyllde för fem månader sedan. Ljug inte för mig. Du våldtog inte bara en tjej, hon var också minderårig. Nu ska jag göra illa dig.

Tyler: Nej, nej, nej.

Nate: Jo och du kommer inte att anmäla det för du får mycket längre fängelsestraff än jag...

Tyler: Snälla.

Nate: ...beroende på vad jag gör mot dig

Tyler: Snälla, snälla, jag ber dig. Gör det inte.

Innan Nate börjar misshandeln, tvingar han ner Tyler på knä. Konnotationen av det tyder på att Nate vill uppnå överordnad och dominans. Det blir en tydlig maktskillnad då Nate står upprätt och tittar ner på Tyler som framstår som väldigt underlägsen. Nate är nonchalant när han går runt i den nedslagna killens lägenhet, som om ingenting har hänt. Detta beteende går att koppla till psykisk ohälsa, kanske till och med någon typ av psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning (1177, 2022).

Hela situationen bygger på stereotypiska drag på porträttering av psykisk ohälsa då det utåtagerande, våldsamma och Nates dåliga familjeförhållanden ramar in näst intill allt som tidigare forskning har visat (Stuart, 2006). Det går även, utifrån Lippmann (1922), att identifiera ett beteende då Nate använder sig av hot och våld på ett väldigt osympatiskt sätt, vilket kan påstås vara ett stereotypiskt sätt att porträttera psykisk ohälsa.

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening?

Kameran filmar utifrån ett normalperspektiv med en blandning av närbilder, halvbilder och helbilder. Det går att identifiera ett mönster då ju närmare kameran filmar, desto allvarligare

upplevs dialogen mellan karaktärerna. Samma sekund som karaktärernas dialog går över slagsmål, spelas en dramatisk låt med högt tempo och en man som näst intill ropar fram texten vilket höjer intensiteten i scenen. Bakgrundsmusiken förstärker Nates hotfulla handlingar samt skapar en förstärkt känsla av rädsla hos Tyler. Ljudeffekter används även för att göra tittaren medveten om att Nate slår Tyler, då just detta inte syns i bild. Ljussättningen är dov och det är kväll vilket bidrar ytterligare till den hotfulla känslan.

Nates tonläge går att från en början vara allvarligt men lugnt och kontrollerat, till att höjas och bli mer hotfullt. Nates, till en början, lugna tonläge skapar en oroskänsla då det är svårt att utläsa vad hans nästa steg är. Det går att beskriva hans tonläge som passivt aggressivt. Det klipps från när Nate slåss till när han står i duschen och Tyler ligger nedslagen och blod på golvet. Här ändras bakgrundsmusiken till "Even the nights are better" av Air Supply, vilket är en glad och trallvänlig låt. När denna typ av låt spelas upp och det samtidigt visas en makaber bild på Taylors blodiga ansikte, skapas en kontrast vilket kan leda till en obehagskänsla (Stuart, 2006).

Jules

A: 4, 00.10

1. Vad sker? Vilka deltar? Kartlägga scenens händelseförlopp.

Avsnittet börjar med en tillbakablick från Jules barndom där hon och hennes mamma sitter i bilen på väg till ett behandlingshem. Jules andas på bilens ruta och skriver "Hjälp" med fingret på den fuktiga glasrutan. Väl framme på behandlingshemmet tror Jules att hon ska få en rundvandring i lokalerna. Hon får träffa andra barn med olika typer av psykisk ohälsa varav någon är skrämmande och aggressiv och någon annan är inåtvänd och blyg. När hon ser att hennes mamma lämnar henne bakom stängda dörrar, inser Jules att detta är hennes hem framöver. På behandlingshemmet går hon på gruppsamtal där hon berättar varför hon är där och det kommer då fram att hon varit ledsen sedan hon var sju år.

Efter det får Jules ett eget rum som mer ser ut som en fängelsecell. Hon blir serverad mat och en läsk och frågar personalen om hon kan få behålla aluminiumburken. Mannen tvekar några sekunder men låter henne behålla burken. I nästa sekvens river Jules upp burken för att

tillverka ett verktyg för att kunna skada sig själv. Därefter står hon i korridoren med uppskurna handleder, kallar på personalen och säger "Jag gjorde något dumt".

2. Hur porträtteras orsaker till psykisk ohälsa? Hur kommer detta till uttryck (genom ord och handling) i samspelet mellan karaktärerna?

Redan under det första sekunderna i scenen förstår man som tittare att Jules tycker att denna situation är jobbig då hon skriver "Hjälp" på bilrutan.

Under gruppsamtalet pratar Jules och samtalsledaren om Jules psykiska ohälsa:

Samtalsledaren: Berätta om dig själv och varför du är här.

Jules: Jag vet inte. Jag har väl varit ledsen ganska länge.

Samtalsledaren: Vad menar du med länge?

Jules: Sen jag var sju eller åtta. Jag har träffat många läkare och har ätit mycket medicin, men inget hjälper.

Samtalsledaren: Jules, skadar du dig själv?

Jules svarar inte på frågan men hennes ansiktsuttryck tyder på att svaret på frågan är "ja".

Utifrån diskursen går det att identifiera att Jules lider av psykisk ohälsa samt att stigmatiseringen kring ämnet bidrar till att hon har svårt att öppna upp sig om den. I och med att stigma kan uppstå när människor skiljer sig från det 'normala' går det att anta att Jules inte känt sig accepterad av sina föräldrar (Goffman, 1963). Det går inte att säga om Jules föräldrar behandlar henne på detta sätt medvetet eller omedvetet men trots det blir Jules påverkad på ett negativt sätt. Omgivningens okunskap gällande Jules könsidentitet bidrar till förnekelse då det anses främmande, vilket Lundberg (2010) menar är så stigmatisering uppstår. I och med Jules föräldrars agerande finns det en risk att hon känner skam för att hon inte passar in, vilket även kan leda till att hon tvivlar på sitt eget värde.

Att vara transperson i samhället kan innebära diskriminering då det bryter mot de stereotyper som är kopplade till att vara man och kvinna. Diskriminering kan i sig leda till ett utanförskap samt psykisk ohälsa. När exempelvis ens livssituation känns för jobbig att leva med tar

många till självska debeteenden för att en kort stund inte behöva känna den inre smärtan. Att skära upp handlederna på sättet som Jules gör, är ett tydligt exempel på självska debeteende (1177, 2022). Denna handling är en indikation på att Jules lider av psykisk ohälsa samt inte vet hur hon ska hantera den.

3. Hur används de semiotiska resurserna för att skapa mening?

Scenen är uppbyggd på ett sätt där det är en berättarröst som beskriver och förklarar Jules tankar samt vad hon varit med om. Detta leder till att tittaren får en tydlig inblick i hur denna period av Jules uppväxt har varit. Kamerans vinkel är för det mesta ur normalperspektiv men den rör sig snabbt med olika in- och utzoomingar i kamerarörelsen samt närbilder, halvbilder och helbilder. Det finns vissa sekvenser där Jules filmas ur ett fågelperspektiv vilket bidrar till en känsla att hon har mindre makt än resterande i rummet. Ljussättningen är ljus och stark och miljön kall och grå. Detta skapar en dyster och motbudande känsla när Jules kliver in på behandlingshemmet (Stuart, 2006).

Under hela scenens gång spelas en dramatisk bakgrundsmusik som känns igen från tidigare scener. Sångaren har en hög och dramatisk röst när han halvt skriker ut låtens text. Musiken är en strak och känslösam låt som förstärker och skapar känslor som medkänsla, ilska och engagemang. Det används även många realljud som exempelvis när dörrar stängs och stolar skrapas mot marken.

Vidare är Jules ansiktsuttryck ständigt neutralt eller dystert och visar tydligt på att hon inte tycker om att befinna sig på behandlingshemmet. De vuxna personer i hennes omgivning har ett tonläge som är mjukt och förklarande men som även kan uppfattas som nedlåtande då det behandlar Jules som att dem vet bäst och hon inte vet någonting. Något att reflektera över är att kameran aldrig filmar när Jules skär sig själv. Detta kan ha att göra med att en sådan scen, bevisligen, kan bli för grafisk och trigga publiken, speciellt när det handlar om barn.

7.3 Sammanfattande analys

The OC

Denna studie har analyserat tre scener av tre karaktärer där psykisk ohälsa porträtteras. I Ryans fall uttrycker detta sig i form av dåliga familjeförhållanden där alkohol, dålig ekonomi och en våldsam styvpappa har en stor påverkan. De semiotiska resurserna hjälper till att förstärka det eskalerande bråket som sker i hemmet när han blir utslängd. Marissas orsak till psykisk ohälsa är att hon dämpar sina känslor med alkohol och droger. Hon drar sig undan från sina vänner för att inte behöva visa att hon är ledsen. De semiotiska resurserna används främst på ett sätt som får tittaren att få en liknande upplevelse av omvärlden som Marissa, när hon druckit alkohol. Tredje karaktären, Oliver, brottas med en besatthet som till slut mynnar ut i att han hotar Marissa med en pistol som gör henne rädd. Han blir inlagd på sjukhus på grund av hans hotfulla beteende och instabila personlighet. De semiotiska resurserna samarbetar för att tillsammans förstärka ett obehag.

Euphoria

Rues psykiska ohälsa uttrycker sig i form av ett drogmissbruk som skadar hennes relation med Lexi. Hennes rädsla för att öppna upp sig visar på skam och stigma kring hennes psykiska ohälsa. I denna scen förstärks talet då det är i fokus och det som sägs är av stor betydelse för karaktärerna. För Nate uttrycks psykisk ohälsa genom hans aggressiva och empatilösa handlingar. Här används de semiotiska resurserna för att skapa kontraster, både när det kommer till bakgrundsmusiken och karaktärernas maktposition. Sista karaktären som analyserades var Jules, som inte blev accepterad för den hon är. En följd av detta blev hennes självskadebeteende och hat mot sig själv. Här skapas mening med de semiotiska resurserna på så vis att miljön porträtteras som hemsk att befinna sig i.

8. Slutdiskussion

Studien analyserar endast två serier, vilket innebär att det är viktigt att vara medveten om att det inte går att dra generella slutsatser utan enbart hur *dessa* serier gestaltar det vetenskapliga problemet. En kritisk multimodal diskursanalys är mer öppen för tolkning, men med teorier och semiotik som metod byggs studiens argumentationer på detta. Utifrån den analys som gjorts går det att besvara de angivna forskningsfrågorna. De kommer besvaras en i taget för att på ett tydligt sätt diskutera det som studien kommit fram till.

1. Vilka diskurser om psykisk ohälsa konstrueras i tv-serierna Euphoria och The OC?

En intressant aspekt är karaktärernas sätt att prata och hantera sina problem. Trots att majoriteten av karaktärernas psykiska ohälsa grundar sig i röriga familjeförhållanden från början utspelar sig detta på olika sätt. Det är missbruk, självska debeteende, alkoholproblem, överdoser och slagsmål och därigenom skapas diskurser som konstruerar flera sätt att se på psykisk ohälsa. Det porträtteras någorlunda lika, men det betyder inte att varje person upplever det likadant eller agerar på samma sätt. Vad vi menar med att det porträtteras någorlunda lika är då det går att koppla skildringen av psykisk ohälsa med stereotyper och ett existerande stigma i förhållande till diskurserna.

Något som uppmärksammas är att detta går att diskutera utifrån ett manligt och kvinnligt perspektiv, trots att det inte är en egentlig del av vår studie. Diskursen som sker hos de manliga karaktärerna är ofta aggressiv, våldsam och hotfull och det finns inga tecken på att de varken vill ha eller får hjälp. Medan för de kvinnliga karaktärerna bryr sig omgivningen om hur de mår, de erbjuds hjälp, vilket de däremot är tveksamma att ta emot. Det skapar en stereotyp mellan vad som är manligt och kvinnligt när det kommer till porträttering av psykisk ohälsa. De sociala konsekvenserna av det kan innebära att diskursen konstruerar ett mönster att personer med psykisk ohälsa ser hjälp som något negativt, som i sin tur upprätthåller stigmat. Varför detta är viktigt att ta upp är att vi ser att porträtteringens skiljer

sig åt mellan könen och blir därav en genusfråga som skulle kunna vara ett förslag till vidare forskning, vilket kommer att tas upp senare.

Som tagits upp i analysen tyder diskurserna ofta på ensamhet, isolering och oro. Det uttrycker sig i “vart ska jag ta vägen?”, “jag har ingen.”, “nej, då går du”. Ett annat förekommande exempel är hjälplösheten som uttrycker sig med “jag har träffat många läkare och ätit mycket medicin, men inget hjälper” och “oavsett hur jag mår, vad ska du göra åt det?”. På grund av att producenter har makt över innehållet i tv-serier har de även möjlighet att förvränga eller nyansera verkligheten (Birch, 2012). Med diskurser som dessa, som även enligt Stuart (2006) är vanligt förekommande, konstruerar det ett mönster över hur vi talar om psykisk ohälsa. Det kan bidra till en förvrängd verklighet eftersom det är en ensidig porträttering och som även i detta fall bibehåller både stigma och stereotyper för hur psykisk ohälsa upplevs.

Winther Jørgensen & Phillips (2000) tar upp hur diskursen förändrar sociala fenomen över tid. Det går inte med säkerhet att säga att tidsaspekten är den avgörande faktorn till att porträttering av psykisk ohälsa skiljer sig mellan de två serierna. Trots detta går det ändå att föra en diskussion kring att det skulle kunna vara en anledning till att producenterna gjort vissa val när det kommer till porträttering. I och med att psykisk ohälsa bevisligen är ett ämne som med åren blivit mindre stigmatiserat kan detta vara en anledning till att den porträtteras som mer stigmatiserad och tabubelagd i *The OC* i jämförelse med *Euphoria*. Utifrån de scener som analyserats finns det dock mönster i båda serierna att stigma fortfarande existerar och att det finns en del att förbättra när det kommer till att våga prata om sina psykiska problem.

Det går att diskutera ifall innehållet speglas på grund av de sociala strukturerna kring psykisk ohälsa som fortfarande existerar i samhället. Psykisk ohälsa, som det sociala fenomenet, formas av olika diskurser och eftersom serierna baseras utifrån producenternas ‘verklighet’ skapas innehållet beroende av den. Makten de har bakom innehållet kan utspela sig både med

medvetna eller omedvetna val som vidare kan påverka samhällets syn på psykisk ohälsa, både den negativa men även den positiva porträtteringen.

Porträttering av psykisk ohälsa är komplext och det finns därför många olika sätt att se på den. Det går att diskutera kring om fiktiva serier och filmer, som visar upp olika typer av psykisk ohälsa, bidrar på ett positivt sätt när det kommer till att normalisera ämnet och på så sätt minska stigmat som den är tätt sammankopplad med. Å andra sidan går det att hävda att porträtteringen kan leda till skapandet av en orättvis bild genom att exempelvis skapa grund för samt etablera stereotyper. Det går aldrig att innan veta eller bestämma vad varje enskild individ som tar del av materialet kommer att tänka eller känna. Däremot går det att vara påläst för att minska risken att exempelvis bibehålla negativa stereotyper, bidra till ökad stigmatisering eller visa upp en partisk och ensidig bild av ämnet.

I och med att serierna i fråga båda är fiktiva, finns det inga krav på att dem ska uppnå ett budskap som stämmer överens med verkligheten (Birch, 2012). Däremot har varken The OC och Euphoria några övernaturliga eller orealistiska inslag och kan därför inte påstås ignorera verkligheten, men i vissa fall förvrängs den. Detta kan anses sätta ytterligare krav på producenterna vad gäller att inte bidra med skadligt innehåll, speciellt när serien når ut till många unga personer över hela världen.

2. Vilken betydelse har de semiotiska resurserna i relation till hur psykisk ohälsa gestaltas i serierna?

Serierna använder sig dels av de semiotiska resurserna för att förstärka och skapa känslor samt skapa stämning och kontraster. När bild, tal och ljud används på rätt sätt, är de otroligt effektiva för att tittaren ska fästa sig vid serien och på sätt vilja se mer. Detta visar på hur stort ansvar producenter som producerar dessa typer av serier har. Genom att exempelvis porträttera en person som uppenbart gör en etiskt dålig handling men använda de semiotiska resurserna för att skapa en känsla av att personen gör rätt, kan skapa stor förvirring och

missförstånd.

De semiotiska resurserna har varierande betydelse och det skiljer sig även åt mellan talets, ljudets eller bildens mening beroende på scen, vilket är intressant ur det perspektiv att även om psykisk ohälsa beskrivs i varje scen finns det olika sätt att visa det på. Det vanligaste är att det ofta är närbilder på karaktärerna som fångar ansiktsuttrycken, som att tittaren ska komma närmare deras känsla. Kamerarörelser såsom svepningar och suddig eller skakig bild är också något som förekommer både i The OC och Euphoria. Det bidrar till att tittaren dras in i händelsen, vilket även det skapar mening för hur den psykiska ohälsan upplevs i scenerna. Som Brown (2012) menar används kinematografin för att fånga och väcka känslor som i detta fall blir tydligt för de semiotiska resursernas betydelse.

Ljud, i form av bakgrundsmusik, är ett viktigt medel för hur psykisk ohälsa gestaltas. I de flesta scener används bakgrundsmusik när det blir en mer intensiv situation, både i The OC och Euphoria. Musiken byggs upp efter handlingens gång. Något som däremot sticker ut är Euphorias sätt att skifta mellan olika känslor med hjälp av musiken där skaparna arbetar med kontraster för att få en skräckblandad förtjusning, speciellt i Nates scen. Stuart (2006) kom fram till att populärkultur ofta skildrar psykisk ohälsa med disharmonisk musik, vilket även blir tydligt i dessa serier.

Däremot finns det exempel på när producenten valt att exkludera musiken helt och endast fokuserar på talet, vilket leder till att scenen upplevs seriös samt att varje liten betoning och andetag hörs. Ett tydligt exempel på detta är Rues scen, inne på skolans toalett. Scenen bidrar även till en känsla av äkthet samt tillåter tittaren att själv reflektera under de tysta sekvenserna. Vidare på samma spår är tonläget. Det har en betydande roll till hur psykisk ohälsa gestaltas då skiftningar från lugna samtal till skrik och utbrott av vissa karaktärer gör att stämningen ändras. Det skrämmer och gör omgivningen i serierna obekväma.

3. Vilka likheter och skillnader går att utläsa utifrån seriernas porträttering av psykisk ohälsa?

Från denna studie går det att vara enig om att det både finns likheter och skillnader mellan The OC och Euphoria. De likheter som går att urskilja är att båda serierna visar på vikten av vänskap och goda relationer för att må psykiskt bättre. Även om karaktärerna i serierna inte pratar om deras problem med varandra visas ändå en betydande faktor när det kommer till stöd från omgivningen. Stuart (2006) skriver att psykisk ohälsa mestadels filmas med närbilder för att förstärka bilden av isolering och utanförskap. Som nämndes i fråga två är det vanligt även i dessa serier, vilket blir en likhet serierna emellan.

Ett tydligt drag i båda serierna är att alla karaktärer har brokiga familjeförhållanden. Det är allt från skilsmässor, alkoholiserade föräldrar till våld i hemmet, föräldrar och bortgångna föräldrar. I detta fall finns det tydliga stereotyper som bibehålls i populärkultur då Magnusson (2006) menar att fiktiv media ofta skildrar psykisk ohälsa på sådant sätt. Det påstås inte att det är ett fel sätt att porträttera psykisk ohälsa, däremot skapar det inte en helt nyanserad bild av ämnet.

Något att reflektera över är skillnaderna mellan hur männen respektive kvinnorna porträtteras med psykisk ohälsa. Det är explicit männen som är mer våldsamma, utåtagerande och hotfulla i sitt sätt att vara, medan kvinnorna främst agerar genom att skada sig själva eller är tillbakadragna och känsliga. På grund av dessa stereotyper går det att argumentera mot synsättet kring karaktärernas personlighet. Det går inte att svara på om detta är ett medvetet val av producenterna, men utåt sett kan det bli problematiskt i hur psykisk ohälsa upplevs utifrån könsroller.

En skillnad är att i The OC är de semiotiska resurserna inte lika meningsskapande, främst när det kommer till bakgrundsmusiken och ljussättningen. Den faktorn bidrar till att The OC är mer lättsam att titta på jämfört med Euphoria som bygger sina scener betydligt mer, med hjälp av skiftningar i musiken och den mörka ljussättningen. The OC uppfattas därav som mindre känsloladdad men som dock har vissa inslag av problematiska situationer medan Euphoria skapar en mörk och dramatisk känsla där problemen upplevs svårare och tittaren dras in i känslan lättare.

En annan skillnad som går att utläsa är djupet av hur psykisk ohälsa porträtteras i The OC jämfört med Euphoria, där Euphoria beskriver orsaken till psykisk ohälsa på ett mer ingående sätt. Till exempel i Jules utvalda scen får tittaren en bakgrundsberättelse om hennes uppväxt, vilket ökar förståelsen över de orsaker som lett till psykisk ohälsa. Detta är inget som existerar i The OC, vilket vi är medvetna om beror på att det är olika producenter som gör att innehållet är olika. Däremot är denna skillnad viktig att ha i beaktning då det påverkar hur psykisk ohälsa framställs.

Det djup som Euphoria använder sig av för att porträttera psykisk ohälsa kan bero på tidsskillnaden mellan The OC och Euphoria. Som tidigare nämnts har psykisk ohälsa blivit ett mer accepterat ämne att prata om, det synliggörs i både massmedia och sociala medier, vilket betyder att det går att skapa en serie som Euphoria i dagens samhälle än om det var för 20 år sedan. Euphoria är känd för de starka, grafiska scenerna och har hamnat i debatt på grund av den öppna ingången till psykisk ohälsa, men den hade antagligen blivit förbjuden år 2003. Därav går det att sätta The OC och Euphoria i perspektiv mot varandra då det skett en viss förändring. Dock är det svårt att dra en slutsats om tidsskillnaden har en betydelse, men utifrån det studien har kommit fram till finns det skillnader som tyder på att det kan vara en bidragande faktor.

8.1 Sammanfattande slutdiskussion

Det studien visar är att diskurser konstruerar olika sätt att se på psykisk ohälsa i form av ensamhet, isolering, utåtagerande och hjälplöshet. Sättet karaktärerna hanterar sin psykiska ohälsa är individuellt då det är allt från självska debeteende till beroendeproblematik, men det finns likheter i att de inte vill prata om sina problem trots att vissa har stöd från omgivningen. Diskurserna skapar stereotyper och stigma kring hur ämnet belyses och det existerar i båda serierna. Däremot visar Euphoria på en mer nyanserad bild än vad The OC gör. Euphoria beskriver orsaken till psykisk ohälsa på ett mer ingående sätt och visar även upp en bred bild när det kommer till att porträttera olika typer av människor, i högsta grad när det kommer till könsidentitet, vilket leder till att serien känns nytänkande och aktuell. Trots att scenerna som analyserats i Euphoria har kvar vissa stereotyper och stigma kring psykisk ohälsa, är karaktärerna mer normbrytande och går emot andra stereotyper. Det skapar en känsla av att

verkligheten porträtteras och det blir på ett nytänkande sätt. I och med att det finns många olika typer av människor och uppväxter, är det stor chans att relatera och känna igen sig i en eller flera av de olika karaktärerna.

De semiotiska resurserna har olika betydelse beroende på scen. Däremot visar studien att karaktärernas psykiska ohälsa förstärks på ett eller annat sätt med hjälp av bild, ljud och tal. Exempelvis genom att tittaren får en bättre förståelse över karaktärernas känslor. Det går även att tala för att det finns stereotypiska sätt att gestalta psykisk ohälsa med de semiotiska resurserna då det används mycket närbilder för att förstärka ansiktsuttryck och bakgrundsmusik används för att ändra en stämning och öka intensiteten i scenerna. The OC är mer lättsam att titta på jämfört med Euphoria då ljussättningen ofta är mer 'verklighetstrogen' i The OC och i Euphoria arbetas det mer med dystert, mörkt ljus.

Studien har även kommit fram till att det finns ett fokus på socioekonomiska grupper i The OC och hur psykisk ohälsa kommer till uttryck och skiljer sig mellan dessa. Genom att porträttera psykisk ohälsa utifrån detta går det att lyfta att psykisk ohälsa finns i alla olika socioekonomiska grupper. Det går inte att svara på om tidsskillnaden är en bidragande faktor till hur psykisk ohälsa skildras eftersom det är olika producenter med olika bakgrund, däremot kan det ha en påverkan i hur psykisk ohälsa framställs.

8.2 Förslag på vidare forskning

Vad som inte belyses i denna studie är exempelvis hur ungdomar som tittar på serierna påverkas av serier som porträtterar psykisk ohälsa. Landar budskapet "rätt" eller kan det istället vara skadligt för en ung publik? Finns det en fara med att visa grafiska scener då det finns en risk för att människor blir triggade trots att de är verklighetstroga. Ett exempel på detta, som tidigare nämnts, är serien *13 reasons why*, som fick mycket kritik för en stark porträttering av självmord. Det hade därför varit intressant att få en inblick i detta perspektiv.

En annan aspekt för vidare forskning är att belysa genusperspektivet när det kommer till porträttering av psykisk ohälsa i populärkultur. Ett av studiens resultat är att det finns skillnader med vad som anses manlig och kvinnlig skildring av psykisk ohälsa. Att därav djupdyka i förståelsen kring det är en intressant ingång för vidare forskning.

Referenser

Birch, Michael. (2012). *Mediating Mental Health. Contexts, Debates and Analysis*.

Massachusetts: College of Liberal Arts.

Brown, Blain. (2012). *Cinematography: theory and practice : imagemaking for cinematographers and directors*. 2nd ed. Waltham, MA: Focal Press

Carter C. Michael; Cingel P. Drew; Lauricella R. Alexis; Wartella, Ellen. (2021). 13 Reasons Why, Perceived Norms, and Reports of Mental Health-Related Behavior Change among Adolescents and Young Adult Viewers in Four Global Regions. *Sage*. 48(8) 1110–1132.
<https://journals-sagepub-com.ezproxy.bib.hh.se/doi/pdf/10.1177/0093650220930462>

Dahlstedt, Magnus; Vesterberg, Viktor. (2019). *Vem vill du vara? Televiserad arbetsetik - en kritisk diskursanalys*. (Hämtad: 2022-03-29)

Driscoll, Annabell; Husain, Mina (2019) Why Joker's depiction of mental illness is dangerously misinformed. *The Guardian*
<https://www.theguardian.com/film/2019/oct/21/joker-mental-illness-joaquin-phenix-dangerous-misinformed> (Hämtad: 2022-04-01)

Dyer, Richard. (1999). The Role of Stereotypes. Marris, Paul; Thornham, Sue (red) *Media Studies: A Reader*. 2. Uppl. Edinburgh Universitet.
<http://thowe.pbworks.com/f/dyer.on.sterotypes.pdf>

Ekström, Mats; Johansson, Bengt. (2019). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Euphoria. (2019). Euphoria | in conversation: Zendaya and Sam Levinson | HBO. [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=RuGoLCZ03eo>. (Hämtad: 2022-04-27)

Fairclough, Norman (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity

Fairclough, Norman (1995). *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman

Folkhälsomyndigheten. (u.å.). *Förebyggande insatser till barnet när föräldern har en psykisk sjukdom*.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/45151cbc6a75403a8148d14d1516432c/förebyggande-insatser-foraldrar-psykisk-sjukdom-hjalpa-barnen-00178-2017-webb.pdf>

Folkhälsomyndigheten. (2022). *Vad är psykisk ohälsa?*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/vad-ar-psykisk-halsa/> (Hämtad: 2022-04-05)

Freeman, Hadley. (2017) To the bone confirms there are no good movies about anorexia. *The Guardian* <https://www.theguardian.com/film/2017/jul/12/to-the-bone-confirms-there-are-almost-no-good-movies-about-anorexia> (Hämtad: 2022-04-01)

Gillespie, Marie; Toynbee, Jason. (red.) (2006). *Analysing media texts*. Maidenhead: Open University Press.

Goffman, Erving (1963). *Stigma: notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall

Hjärnkoll (u.å.). *Psykisk hälsa och ohälsa – funktionssätt och olikheter*

<https://hjarnkoll.se/om-oss/psykisk-halsa-och-ohalsa-funktionssatt-och-olikheter/> (Hämtad: 2022-03-22)

Horton, Adrian. (2022) How did Euphoria become the most loved and hated show on TV? *The Guardian* <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2022/mar/02/euphoria-most-loved-hated-tv-show> (Hämtad: 2022-04-01)

Jolly, Nathan. (2022). Revisiting The OC: the glossy teen show had a huge cultural impact – and it's still kind of perfect. *The Guardian*.

<https://www.theguardian.com/culture/2022/jan/12/revisiting-the-oc-the-glossy-teen-show-had-a-huge-cultural-impact-and-its-still-kind-of-perfect>

Klin, Anat; Lemish, Dafna. (2008) Mental Disorders Stigma in the Media: Review of Studies on Production, Content and Influences. *Journal of Health Communication*, 13(5): 434–449
<https://www-tandfonline-com.ezproxy.bib.hh.se/doi/pdf/10.1080/10810730802198813?needAccess=true>

Kress, Gunther R; Van Leeuwen, Theo. (2006). *Reading images: the grammar of visual design*. London: Routledge.

Lippmann, Walter. (1922). *Public Opinion*. New York: Harcourt, Brace.

Locke, Terry (2004). *Critical discourse analysis*. New York: Continuum

Lundberg, Bertil. (2010). *Erfarenheter av stigmatisering och diskriminering bland personer med psykisk sjukdom*. Lunds Universitet
<https://lup.lub.lu.se/search/ws/files/4061185/1715659.pdf>.

Magnusson, Ann-Sofie. (2006) *Bilden av psykiatriområdet Nyhetsrapporteringen i Rapport 1980–2006*. Göteborgs Universitet.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/21894/gupea_2077_21894_1.pdf;jsessionid=5FD19A1D216C7CABBA9DC2DC88C90814?sequence=1 (Hämtad: 2022-04-07)

Marshall, Alex (2019). Netflix Deletes ‘13 Reasons Why’ Suicide Scene. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/07/16/arts/television/netflix-deleted-13-reasons-why-suicide-scene.html> (Hämtad: 2022-04-12).

McCombs, E. Maxwell; Shaw, L. Donald. (1972). The Agenda-Setting Function of Mass Media. *JSTOR*. 36(2): 176–187. https://www-jstor-org.ezproxy.bib.hh.se/stable/pdf/2747787.pdf?refreqid=excelsior%3Adc219c2bf0d41058a44efc28d9a1bdc2&ab_segments=&origin=

McKinnon, Sara. (2014). *Text-Based Approaches to Qualitative Research: An Overview of Methods, Process, and Ethics*

https://www.academia.edu/11185720/Text_based_approaches_to_qualitative_research_An_overview_of_methods_process_and_ethics (Hämtad: 2022-04-27).

Pirkis, Jane; Blood Warwick, Richard; Francis, Catherine; McCallum, Kerry. 2006. On-Screen Portrayals of Mental Illness: Extent, Nature, and Impacts. *Journal of Health Communication*. 11(2): 523–541. <https://doi.org/10.1080/10810730600755889>

Region Stockholm. (u.å.) *Vård hos oss* <https://www.psykiatri.regionstockholm.se/vard-hos-oss/Sa-fungerar-psykiatrin/> (Hämtad: 2022-04-08)

Rogers, Anne; Pilgrim, David. (2014). 5 uppl. *A Sociology of Mental Health and Illness*. Open University Press. Berkshire.

Sanner, Inga (2009) *Den psykiska ohälsans historia*
https://www.iffs.se/media/1433/framtider_nr3_2009_den_psykiska_ohalsans_historia.pdf
(Hämtad: 2022-04-13)

Sposito, Miriam (2018) 8 filmer som tar upp psykisk ohälsa. *Moviezine*
<https://www.moviezine.se/nyheter/8-viktiga-filmer-som-tar-upp-psykisk-ohalsa> (Hämtad: 2022-04-01)

Stuart, Heather. (2006). Media Portrayal of Mental Illness and its Treatments. What Effect Does it Have on People with Mental Illness?. *CNS Drugs*. 20(2): 99–106. <https://link-springer-com.ezproxy.bib.hh.se/content/pdf/10.2165/00023210-200620020-00002.pdf>

Quora (2020). *Is the movie "Whats Eating Gilbert Grape" with Leonardo DiCaprio and Johnny Depp, a good depiction of developmental disorders like autism?*
<https://www.quora.com/Is-the-movie-Whats-Eating-Gilbert-Grape-with-Leonardo-DiCaprio-and-Johnny-Depp-a-good-depiction-of-developmental-disorders-like-autism> (Hämtad: 2022-04-01)

WHO (2022). *Mental health* https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_1
(Hämtad: 2022-04-05)

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*.
Lund: Studentlitteratur

1177. (2022). *Att skada sig själv* <https://www.1177.se/Skane/sjukdomar--besvar/psykiska-sjukdomar-och-besvar/att-skada-sig-sjalv/att-skada-sig-sjalv/>

1177. (2022). *Psykiska sjukdomar och besvär* <https://www.1177.se/Skane/sjukdomar--besvar/psykiska-sjukdomar-och-besvar/>